

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

קלא.

עין משפט נר מצוה

א [מיי] פ"ו מהלכות
משנת הלכה ז':
ב וז' מ"י פ"ד מהל'
במורים ה"י י"ד
ו"פ"א מהל' במורות ה"ג ג'
סמונ עשין קמב ר"א
טו"ש"ע י"ד ס"י ס"א סעף
ז' ו"כ"י ש"ו סעף ו':
יז ג' מ"י פ"ט מהל'
במורות ה"ג מ' טו"ש"ע
י"ד ס"י ס"א סעף כג':
יז ד' מ"י פ"א מהלכות
מתנת עמיס ה"ג ז':
י"ח ה' מ"י פ"ס הלכה ח':
ו מ"י פ"ס ה"י י"י

שיטה מקובצת

א] בטבלייהו חייב דכמי
שהורמו דמיין ועוד י"ל
דאחו לידיה בטבלייהו
וקסבר מתנות שלא הורמו
כמי שהורמו דמיין הלכך
אם אכלן אחר הרמה חייב
שכבר זכה בהן הכהן ואם
קודם הרמה פטור דגזירת
הכתוב דאין לו בהן אלא
משעת הרמה ואילך עד
שהוברר חלק של כהן
ומיהו אחר הרמה אהניא
הא דאחא לידיה שובה
בהן הכהן וממנו הוא.
הראש"י ז"ל:

דאחו לידיה בטבלייהו וקסבר האי תנא מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין. ומשעת הרמה ואילך היינו ממי אלו לידיה אפילו בטבלייהו וא"ת אמאי לא משני דפשטא דברייתא דקמני פטור מן התשלומין היינו דאחו ליד כהן בטבלייהו וקסבר האי תנא מתנות שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמיין ומש"ה פטור דאין לו לכהן אלא משעת הרמה ממש והוא יחא טפי דהוי לשון הרמה דוקא וי"ל דלי הוה מוקי לה הכי אז לא היה חידוש הדיוק כלל הא משעת הרמה ואילך משלם דהא פשיטא דמשלם כיון דאחו ליד כהן והורמו אכל השמא עיקר הברייתא משמענו דמזיק מתנות כהונה או שאכלן פטור ודוקא קמ"ל דע"ג דאחו לידיה א] בטבלייהו חייב דכמי שהורמו דמיין:

שאני התם דקא משתרי ליה. דבמקום זה הניח לו המלך שאר ממון ואם תאמר מתנות כהונה כשאלם משתרי ליה שבמקום זה לא אכל דבר אחר ואמאי פטור וי"ל דלא דמי לאנסו בית המלך גרנו דמחמיהו לני לקח משלו אכל צוללו אפשר דלא משתרי ליה שהיה ממענה:

הכי גרסי בפ"י ר"ח שבעה נכסי בהן. ולא חשיב הכא כל כ"ד מתנות כהונה דחשיב לקמן בפירקין (דף קג:) דלא חשיב הכא אלא הנך דאסורים לורים וס' ממון כהן והא משום דטבלי דעמו לתרומה כדאמר לקמן (קל"ג:) אע"ג דלית הלכתא הכי היינו דלא הוי כואכל טבליס אכל מ"מ איסורא איכא לאכול מבהמה שלא הורמה מתנותיה ח"ג לא חשיב אלא מידי דבר אכילה והא דלא חשיב צכור משום דלמטה לאו צר אכילה הא שצריך שחמיה לאו **מעשר עני** המתחלק בתוך הבית. דוקא נקט המתחלק בתוך הבית דשני דיני מעשר הם אחד מתחלק תוך הבית ואחד מתחלק בתוך הגרנות כדמשמע בפ"ג דנדרים (דף ק"ד:) ואותו המתחלק תוך הגרנות אין לבעלים צו טובת הנאה אלא צבאות המתחלק בתוך הבית ובספרי מפרש להו מקראי כחז אחד אומר מקצה שלש שנים מוציא את כל מעשר כחציתך והמתא אלמא צריך להניחו בגורן וצאין עניים וטולין אותו וכחז אחד אומר כי תכלה לעשר וגו' ונתת ללוי וגו' אלמא בתוך הבית מתחלקו מדכתיב (ו) והנחת הא כיצד עד הפסח שהוא זמן גשמים ואם מניחו צחוק נפסק מתחלקו בתוך ביתו וזה מעשר עני המתחלק בתוך

הבית מכאן ואילך שהוא ימי הקצו מניחו צחוק בגרנות ועניים צאים וטולין אותו: **יש** בו טובת הנאה לבעלים. נראה דדבר שיש בו טובת הנאה לבעלים אפילו צא עני ולקחו מוציאין מידו ודבר שאין בו טובת הנאה לבעלים לקחו עני מוציאין מידו ומיחו אם לא לקחו וצא עני ושאלו ממנו אם יראה לא יתן לו דקרי ליה לעיל ממון שאין לו תובעין ואם היה צריך ליתנו לתובעו א"כ הוי יש לו תובעין: **גמרא** אחריו אחריו מוית. והע"ג דלאתריכו למכבז ולא הוי מופנה גלוי מילתא בעלמא הוא דכמו שיש צוה אחריו פאה ח"ג יש צוה אחריו פאה ולא ח"ג ש' ממש היא חי נמי מדכתיב שכהה בלשון אחריו ש"מ לגי"מ אהא וז"ע למה לא גמרינן בג"מ דלאתריכו דלחוי פרת צוית כחזו בכרם ונהי דלענין עוללות לא אפשר למילך צאילן דלא שייך צוה אחיו עוללות כל שאין לו לא כתף ולא נטף: כגון

דאחו לידיה. דכהן: בטבלייהו. שהופקד הטבל אללו: כמי שהורמו דמיין. זכה בהם מן ההפקד שהרי קדם. ל"א שמסר לו את הטבל לזכות בתרומה שבו: **אם** בחובו. שהיה חייב לו דבר קצוב ממון: חייב לעשר. ממוקם אחר וליתן לכהן שהרי הוא כמוכר: ואם **באנפרות**. בהפקד ועל חנם פטור מלעשר. קמני מיהת אם בחובו חייב לעשר אלמא יש לו תובעין דלי לאו דינא הוא שיטלם לו על כרחו ממי חייב מלוה איכא לא לא פש גביה מידי: **שאני** הפס דקא משתרי ליה. התם לאו בהוצאה צדיינן תמן צה אלא חייבא בעלמא כשאר חייבי מעשרות ומייבא ודאי איכא עליה דהא משתרי ליה כלומר משתכר הוא צה שהרי היה צריך לפטור מעשר: **א"ל** לטבח: **מכור** לי בני מעייה. בני מעייה של פרה זו: והיו כהן מהנות. הקצה: **נוספן**. לוקח זה לכהן: ואין. המוכר מנכה לו ללוקח מן הדמים שהרי היה יודע הלוקח שהמתנות שם וזה לא מכר לו הקצה: **לקח הימנו במשקל**. הליטרא כך וקח וסקל לו הקצה: **נוספן**. לו לוקח לכהן ששרי הגזל אללו וצריך להשיב: והטבח ינכה לו מן הדמים. על כרחו שמכר דבר שאינו שלו: ואמאי. נותן לכהן ליהוי כמזיק כו': **שעשה נכסי קנה**. לא ידעתי היכן שנייה ובספריים אינה כתובה שזוה ומואל ח"ט"ו מתנות כהונה שכולן נכסי כהן לעשות בהן כל צרכיו התרומה ותרומת מעשר ותרומת מעשר של דמאי והחלה והצכורים ורשאית הגז ומתנות של חולין ושל קדשים והקרן והחומש של גזל הגר וזהו אחוזה ושדה חרמים וצכור בעל מוס ופדיון הבן ופדיון פטור חמור ונראה צעני שכולן שונים צה וחשיב תרומה ותרומת מעשר והדמאי ותלה כחלף דכולהו תרומה נינהו וצכור ופדיון הבן ופדיון פטור חמור כחלף וקרן וחומש דגזל הגר וכולהו הנך מתנה לכהן הן ולקמן בפירקין (דף קג:) חשיב כל כ"ד מתנות כהונה. הגזל את הגר ושעב לו ומת הגר ואח"כ הויה ונשעב) לסקר דאמר רחמנא ואם אין ליש גזאל גו"י וכי יש לך אדם בישראל שאין לו גזאלים אלא זהו גר אומר ואין לו יורשין) וכתיב האשם המושב לה' לכהן) ונתתי בפרק הגזל צ"ק (דף ק"י) האשם זה קרן המושב זה חומש דגבי נשעב לסקר צפקדון או גזול כתיב צה חומש צין בגזל חזירו בפרשת ויקרא (ו) צין בגזל הגר בפרשת שא"ס: **למה אמרו**. למאי הלכתא: **ו"ס** אע"פ שאינו לאכילה ולפי דכר"ט שיצא ליד אכילה. ולפי

במגמם למאי תנייה הואיל ותנא דאפי' בהמה עמאה לוקח מהן: **חטיף מסתפא**. כשהיו התיוקות מוליכין הזרוע והלחיים והקצה לכהן חוטפין מידיהם: **לא** מסתפיה. לא לא דכשהוא שוחט את בהמתו אין אנו כופין אותו לתת מתנות לכהן אחר: **אלא מיהתף גמי חטיף**. בתמיה: **ורב**. מאי דעתיה דאמר לא מסתפיה דלא שקלינן מיניה דמשמע שהיינו יכולין לכופו לכך ונמנעין אנו: **אי איקרו עס** לשקול מעייה. דהא מאת העס מאת וצחי הוצח כתיב (דברים יח) ואי לא איקרו עס רחמנא פטריה ומאי טיבותא עבדינן גבייהו: **מספקא ליה**. לרז ומשום ספיקא פטור ליה דהמוציא מחבירו עליו הראיה: **לפא שמעפא**. דרז דמספקא ליה: **ד' מתנות עניים**. הנהוגות בכרם ואלו הן: **הפרט והעוללות**. דכתיב (ויקרא יח) וכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט ובמס' פאה (פ"ו מד) מפורש אחיו היא עוללות כל שאין לה לא כתף ולא נטף: והשכחה

א] [גיטין מד.] ט' ו"פ
שלקח אדם עובד טבכיס
באונס שלא כדון. ערוך
ועי' בפרי"ו, א] לקמן
קל"ב, ד' במורים פ"ג
מ"ב, ט' תוספתא דפאה
פ"ב ה"ג, ו' ר"ש"ל מ"ו,
ו' ז"ל ששבע. ר"ש"ל,
ח] [במגדל ה', ט] [צ"ק
קט"ו.] ט' [במגדל ה',
ט] [נש"ס, ט' בס"א: למכר,
ט' ז"ל ותת,

תורה אור השלם

1. וברמך לא תעולל
ופרט כרמך לא תלקט
לעני ולגר תעוב אתם
אני י' אלהיכם:
ויקרא י"ט
2. כי תבצר פרמך לא
תעולל אחרריך לגר
ליתום ולאלמנה ויהיה:
דברים כ"ד כ"א
3. כי תחבט זיתך לא
תאמר אחרריך לגר:
ליתום ולאלמנה ויהיה:
דברים כ"ד כ"ב

גליון הש"ס

גמ' א' איקרו עס. ע"י
שנעות דף י' ע"ג מוס'
ד"ה כולן:

מוסף רש"י

חייב לעשר. עליה,
דהו כמוכר (גיטין מד.)
נותנו. לוקח, לכהן. ואין
הטבח מנכה לו כלום,
לפי שלא מכר לו את
המתנות מסתפא (לקמן)
קח. וכע"ז ב"ק קס"ו,
לקח הימנו במשקל.
השאה ודאי זכין ליה
(לקמן ט"ו). ומנכה לו
מן הדמים. משמטתה
זכי הכהנים במתנותיהם
והדין על הטבח (ט"ו).
באנפרות. הפסד (ט"ו).